

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

DE GRAN INTERÉS Á 'LS MONTEPIÓS

Tres causas, totes atendibles, nos impulsan á reimprimir lo projecte d' Estatuts per la unió de 'ls montepíos: primera, l' haver aumentat lo número de 'ls suscriptors y sér molts los nous que no 'l tenen y volen coneixe'l; segona, 'l desitj de repartir-lo á tots los senyors Presidents ó Directors per lo que 'ls pót convenir; y tercera, lo donarlo en un sol repartó á fi de que las personas que volen comprarlo 'l tingan sencer en un sol número de Lo TEATRO CATALÀ.

Per dit motiu lo posem avuy en lloch de folletí.

EXAGERACIONS

Hi ha un atorisme castellá que diu: «¡Qué amigos tienes, Benito!»

Ara és de'l cas recordarlo, puig dos exagerats escriptors de qui parlarem, són com aquells amichs de 'l pobre Benito.

Sí, podem dir: ¡quins amichs tens, catalanisme!

Així 'ns ha vingut á la imaginació llegint los periódichs catalanistas *Lo Somatent* y *La Costa de Llevant*.

Y de recordar aquell ditxo n' és causa un article enviat á 'l primer desde nostra ciutat, y una correspondencia barcelonina que 'l segon publica en son número de 'l 12 d' aquet mes.

Són autors, de 'l article un Sr. Pomés; de la carta, Fidel Cénstant.

D. Ramón Pomés en sa *Xerrameca* parla de comedians y ataca sense compassió ni pietat á 'ls actors catalans de 'l teatro Romea.

Nc sols los ataca, 'ls insulta.

Nosaltres creyem de justicia surtir á sa defensa, porque no mereixen, no, las *bestias* (usem lo llenyatje de 'l Sr. Pomés) que diu sa *Xerrameca*.

Cap d' aquells apreciables artistes pót tenir la pretensió de sér eminencia.

Pero d' eminencia á burro hi va tanta diferencia com de 'l día á la nit, de lò blanch á lò negre, de lò just á lò injust.

Y com que 'l Sr. Pomés los tracta de burros quant diu que no saben parlar catalá y que fan *bestias*, no podem menos de rebàtrer tan errats conceptes que resultan lo colmo de la exageració.

En diversas revistas hem deixat de tributarlos elogis si hem cregut que no 'ls mereixían: en cambi, altras vegadas havem alabat las qualitats artísticas ó 'l mérit qu' han demostrat ab son treball.

Aixó vol dir que som imparcials.

No sabem qui és aquet Sr. Pomés; pero, siga qui vulga, no t'è rahó per' preténdrer ab son ayre de *meistre Titas* posar sota 'ls peus de 'l caballs á actors y actrius de tan llarga y brillant historia artística com aquells de Romea á qui aludeix ó nombra en son escrit.

Allí, en aquell escenari, fa trent' anys que per son estudi y sa observació de tipos reals en nostra terra, s' ha conquistat día per día l' aplauso unánim lo popular actor Iscle Soler: allí ha donat probas de sa inteligencia 'l galán Sr. Bonaplata en los millors anys de sa carrera; en aquell teatro ha donat vida á personatjes l' infatigable Borrás: Goula s' ha creat grans simpatías, en sos primers anys com á distingit galán jove y després com genial artista: la Sra. Clemente, á forsa d' estudi y de naturalitat ha conquistat lo titol de molt excelent dama jove: la Sra. Monner recorda ab sa senzillès artística á la inolvidable Mirambell: la Sra. Parreño en son género predilecte está correcte sempre: Serraclara és superior á actors de carácter que han trepitjat aquelles taulas; l' actor cómich D. Jaume Capdevila, á pesar de exageracions que 'l públich podría ferli corretjir, fa brillar sempre sa gracia cómica y en mes d' una ocasió ha demostrat especial talent, per exemple en lo *Rector de La agulla* y en altres papers delicadíssims: y Santolaria, sempre discret, y Capdevila (Llorens), y Llano, y Pinós, y 'ls demès, en papers secundaris són dignes de mes consideració de la que 'ls guarda l' articulista D. Ramón Pomés.

Si aquet compregués que la falta no está en los artistas y si en la direcció teatral ó escénica que dista molt de sér com era en la época de Pitarra, Parreño y Fontova, ó en la carencia de una primera

dama y d' un notable galán jove, atinaría en la causa de las deficiencias que de vegadas s' observan en la representació.

Pero això no vol dir que 'ls actors sigan *bestias*, sino que á voltas, massa complascents ó massa confiats en son esfors, algú fa lo que no li va prou bé.

Lo Sr. Pomés diu a'l fi de son article que se li ha fet una bona promesa de que s' esmenará lo que censura.

Això indica que se n' ha queixat particularment y demostra clar que, no esperant á comprovar si hi ha la esmena ja promesa, és una quijotada publicar semblant article.

Y tothom sab de sobras que l' *héroe manchego* vega fantasmas allà hont hi havia senzills molins de vent.

¡No vulgui 'l Sr. Pomés ser un *Caballero de la triste figura*!

* * *

Lo corresponsal de *La Costa de Llevant* las enfila per altra cantó.

Aquet, exagerant, vol fèr combregar á 'l lector ab rodas de molí.

Y ab sa exageració envers l' ús de la llengua catalana, 's posa en ridícul contant lo que canta, perque encara que siga vritat molts no ho creuran.

Som partidaris de l' idioma catalá y de que 's parli oficialment.

Pero no volem excluir lo castellá en certas ocasions. A'l cap y á la ff tan espanyol és l' un com l' altre.

No 'ns vinga, donchs, ab quèntos com lo d' aquell rector de qui diu que predicant en catalá va fer créuer á uns pagesos que havía predicat en castellá.

¡Vaya uns crachs que serían!

Encara, que tothom que cregui 'l quènto, resultarà molt mes crach que 'ls crachs de marras.

* * *

Pero... deixemho córrer y acabem manifestant una volta mes que las exageracions d' aquesta mena á res ho conduheixen.

Perque són fillas de la passió, y la passió es mala consellera.

Per lo tant, si l' un vol fèr be á 'l teatro, no maltracti ab sanya á 'ls actors: critiqui'ls ab rahons atinadas.

Si l' altre estima á Catalunya, propaigui ab arguments sólits y serios la necessitat de fèr imperar la parla catalana.

Allavors, Pomés y Constant treballarán per la noble causa de la regió.

Ara, ab sas exageracions, fan un paper ridícul, á lo menos entre 'ls catalanistas que veyem la cosa pública ab la veritable forsa de l' amor patri.

P. DE R.

Revista Teatral

Liceo.—Dissapte passat tingué lloch la *reprise* de la obra mestra de Verdi, *Aida*.

De l' paper de protagonista n' estava encarregada la eminent Tetrassini que fou aplaudidísima en las escenas més culminants, 'hont desplegó totas las galas de son privilegiat talent.

La Sra. Blanchart-Abades posà de manifest sas facultats en la difícil interpretació de la enamorada *Amneris*.

Los demés artistas contribuïren á que fossin generals los aplausos.

Lo mestre Campanini dirigi ab acert la obra, qu' està empedrada de dificultats per part de 'l mestre director. Avuy té lloch l' estreno de *Falstaff*.

En lo número vinent direm lo que 'ns sembli.—F.

Eldorado.—Frégoli á tot'hora 'ns dona la empresa. No és estrany. Ell sol ompla cada nit lo teatro y 's fa aplaudir de bona manera per son treball nou y artístich. Dissapte passat estrenà un' obra sèra, titulada *Eldorado*.

Perdèrem lo compte de 'ls personatjes que representa. Lo numerós públich coronà ab aplausos lo final de la obra, fent surtir á Frégoli molts vegadas á las taulas.

Granvía.—Las representacions de la ópera *Marta*, arreglada á l' espanyol, han sigut un nou triunfo per la companyia y una nova mina per la empresa.

La execució que donan á *Marta* en conjunt no pòt ésser mes acceptable, lluhint sas bonas qualitats los senyors Casañas y Carbonell y las tiples Srtas. Fàbregas y Ferrer, que en diferents ocasions se veuen premiats ab ruidosos aplausos.

Tambè mereix elogis lo jove director D. Martí Conti pe'l bon modo de guiar la orquesta y la bona voluntat que demostra en que la interpretació surti á satisfacció de 'l públich.—A.

A MI AMIGA ANTONIA

Antonia, amiga mía idolatrada,
escucha de mi alma enamorada
los himnos y loores;
escucha de mi afán el dulce acento,
y sabrás que en mi pobre pensamiento
eres hada ideal de mis amores.

Antonia, yo te amo como ama
el astro refulgente que derrana
su luz que te ilumina,
á la flor de los campos temblorosa,
flor que, no por serlo, es mas hermosa
que tu ni mas divina.

Te amo como ama el ave errante
la inmensidad del cielo y del espacio,
y como el jilguerillo que atrevido
en su pasión constante
formó en el roble secular su nido
que transformó el amor en un palacio

Te amo como ama el aura pura
al lirio de los valles, que es mecido
por ella con ternura;
te amo como el río que impelido
por fuerza poderosa
camina hacia la mar, que rumorosa
con sus olas potentes se divierte
en gozar de su amor y darle muerte.

Te amo, en fin, Antonia, Antonia mía,
como ama mi lira su armonía,
como ama tu fè mi pensamiento,
como ama la luna el firmamento,
como ama la tierra al claro día;
pues eres para mi mágica aurora,
cielo y mar en la vida transitoria,
lirio que da perfume y enamora,
ave que canta y aura seductora,
mi afán, mi amor, mi fè, mi única gloria.

J. CALABACIN.

Secció de Montepíos

La Junta general celebrada diumenje darrer por la *Unión y Defensa de los Montepíos* en lo local de 'l Foment (plassa de Sta. Ana), va posar un pedás á la Directiva elogida que no s' havia resolt á péndrer possessió.

L' article de l' número 273 d' aquest periòdich va produhir efecte, per lo qual està plenament justificada la oportunitat de publicarlo.

Gracias á ell, va convocarse la Junta General, y com en aquesta 's va acordar lo que dona autoritat mes segura á la Directiva, això influirà, si no s' adorm en la palla, á fèr un bon servey á la naixent societat.

Va doldre'ns escoltar allí que 's clamès contra la idea de que 's porti á la premsa periòdica tot lò relatiu á montepios. Com si no tinguès això gran interès públich! com si no hi haguès en las 65 germendats adheridas, y en altres, mes de 100 000 associats anhelosos de saber qué fa y qué pensa la nova associació de Directors!

Nosaltres opinem que és un assumpto propi de sèr tractat, estudiat y considerat pe'ls diaris, y 'ns dolem de que no hi donguin tota la importancia que li requereix.

Se tracta de fèr un bè á la classe pobre: de demostrar la inexactitut de la gratuita afirmació *montepios montepios* llensada malèvolament temps enrera contra todas las Juntas pe'l diari *El Diluvio*, qual afirmació tinguèrem nosaltres sols (cap mes diari 'ns va ajudar) la honra de desmentir en las planas de LO TEATRO CATALA: 's tracta de patentisar que la *Unión* és un gran pás en la via de 'l progrès. Per 'xò movem lo zel de tota la premsa, esperant que, suposat que la cosa va de veras, contribueixi ocupantse'n á que siga profitós y trascendental lo resultat.

La premsa hi pòt fèr molt; pòt lograr vèncer la apatia é indiferencia d' aquellas germendats antiquadas y rutinarias, rémora constant á lò que, 'sent innovador, ha de sèr una gran millora.

Pero qui ha de procurar móurer la opinió de 'ls periodistas, de las Directivas, de 'ls socios y de 'l públich en general, és la nova Junta que per fi ha prèns ja possessió; perque aixís fera que 's tinga coneixement de 'ls propòsits que porta, de cóm pensa durlos á la práctica y quins fins d' utilitat general espera obtenirne.

Ab semblant conducta 's ferá mereixedora de la confiança que se li tèn. En cambi, si dorm despertará impaciencias justificadas y será un entrebanch en compte de ser l' auxiliar directiu y mes eficas de la *Unión y Defensa de los Montepios*.

Per ara sembla estar en bona disposició, y no 's mostra inactiva, puig ja s' ha constituït, havent donat los càrrechs en la forma següent:

President, D. Francisco Sanchez. —Vispresident primer, D. Eussebi Corominas. —Vispresident segon, don Agustí Figueras. —Tresorer, D. Joseph Ubach y Vinyeta. —Contador, D. Joan Pujol. —Secretari primer, D. Ramón Llobera. —Secretari segon, D. Aleix Jornet.

A més va nombrarse una ponencia composta de 'ls senyors Corominas, Sunyer, Sala, Ricart y Fargas per' redactar lo reglament.

Conti la Junta ab la cooperació nostra y sábiga que, 'sent tota la Redacció—y particularment lo Director—entussiasats decidits d' aquesta causa, si may 'ns veyem obligats á censurarla (cosa que no esperem), ho ferem sempre per coatyuar tant com podrem á realisar eixa idea primordial.

Repertori de fora

Valls 14 de Abril.

La companyia dramática que dirigeix l' aplaudit actor D. Arturo Parera, representá obras que són molt aplaudidas.

Lo dia 9 varen fer una funció en honor de 'l reputat escriptor D. Pere Antón Torres, representant lo seu drama *Lo full de paper*, en quin despenyo van lluhir-se las Sras. Mallí y Cardalda y 'ls Srs. Borralleras, Parera y Llibre, secundats pe'ls Srs. Laplana, Morer y Saperas.

Antes d' ahí donaren l' última representació de 'l drama *Juan José*, ab una execució admirable per part de tots.

L' actor Sr. Llibre, va representar un monólech de D. Raimond Casas, titulat *Sabatarada*, obreta que, dit siga de pas, te un titol ben justificat.

També he vist la comedia *De 'l ball á 'l bany*, en la que s' hi va distingir 'l Sr. Llibre, las Sras. Cardalda y Borralleras y 'l Sr. Morer.

Proximament representarán en aquest teatro lo poema de Pitarra *Judas de Keriot*. —JOSEPH SABATER.

Vich 14 de Abril.

Diumenje en lo teatro Ausonense y pe'ls aficionats de 'l Cassino Comercial va tenir lloch á la tarde un' altra representació de *La Pata de cabra*.

A la nit variaren la funció posant en escena las obras *Aucells de paper*, *Noche buena* y *Com á ca'l sogre*, en que varen ser dignes d' aplauso 'ls Srs. Anglada, Serra y Aguilar.

Segons indicis, en lo teatro de 'l Centro Industrial dintre poch hi actuará una companyia de sarsuela, posant en escena per debut la sarsuela *El Rey que rabió*. —UN INDUSTRIAL.

A . . .

Jo tinch un cor que sols per tu batega
á impuls d'un amor pur y vardader:
encar' está lliurat de 'l mundá effuvi.
Vinahi que hi trobarás un hermós cel.

La mare quant te véu sempre murmura:
«¡ditjós aquell doncell que tu aymarás!»
Je véus, nina gentil flor de ma vida,
dient ma mare això sl 't puch aymar.

Vina cap allà 'l bosch que ocells hi cantan
y teixeixen las flors dossier hermós,
y la fon raja sempre cristallina
donant sempre á 'l mortal afable gotj.

Si 't veig á 'l temple sant, preuhada joya,
ma vista 's fixa en tu, y una oració
de mas llabis ne surt, per' que la Verge
ne giri cap á mi ton hermós cor.

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET.

Reunions particulars

LA SERPENTINA.—Numerosa fou la concurrencia que 'l passat diumenje va assistirhi per vèurer la representació de *Un drama nuevo*.

La Sra. Muntal, lo jove director Sr. Barceló y 'l senyor Sellés (aquets com aficionats) van estar á gran altura, nivellantshi tots los demés que hi van pèndrer part.

Un drama nuevo ha estat l' aconeximent d' aquesta temporada y ho va demostrar l' aplauso que en general se va tributar á 'ls executants.

Aconsellem á 'l Sr. Barceló y demés aficionats, que fassin cás omis de certa petita part de públich ignorant distret y segurament mes partidari de Terpsicore que de Talia, ó siga que prefereix los peus a'l cap.—T.

CENTRO ESCOLAR.—Diumenje després de representar la comedia *Entrar per la finestra*, van estrenar un joguet cómic titulat *Clássichs y modernistas*, original de D. Joseph Burgas (*Mayet*).

Lo tema d' aquesta nova producció 's presta molt á situacions cómicas y criticas: l' autor no va escassejar xistes y acudits de bona lley, per mes que n' hi ha un que 's massa gráfich per dirho en un escenari. Per combatre las idees extrambóticas no s' ha d' insultar á ningú.

La versificació és bona.
Lo despenyo á càrrech de una senyoreta y quatre joves quals noms ignorem, va resultar bastant bo, satisfent per complert á la concurrencia que va aplaudir ab entussiasme, cridantlos en escena junt ab l' autor de l' obreta.—Jo.

CASTALIA.—L' Hereu y *Lo mestre de minyons* van representarse dissapte en la funció á benefici de 'l jove aficionat D. Magí Baldebey.

L' execució va resultar acabada per part de tots, sobre tot després de càurer lo telò per últim cop.

L' beneficiat y 'l Sr. Terrés, director d' escena, van rébrer aplausos.

CIRCOL BARCELONÉS DE OBRERS.—Ultimament s' hi ha representat lo drama en tres actes *Lo puntal de la casa* y la pessa *L' últim inglés*, de D. Antón Saltiveri, tenint molt bon despenyo.

COPPELIA.—Lo dia 11 va posarse en escena *Flor de un dia* (drama que no morirá may) obtenint aplausos la

Srta. Gassó y 'ls joves Srs. Massot, Puig, Sunyer, Farreras y Sanz.

Vam notar que 'l paper de Juana va convertir-se en un Jaime. Francament això no val. —P.

LA BANYA (Gracia). —En la funció donada diumenge s' posà en escena 'l drama *Deudas de la honra*. Tingué un conjunt.... no gayre satisfactori. L' únic qu' estigué segur de son paper fou 'l Sr. Bordas que interpretà ab molt carinyo la part de D. Andrés.

Ajudaren a la execució la Sra. Sugrañes y 'ls senyors Cervelló y Mir. A aquest hem de recomanarli que may torni a fer lo de diumenge, puig tot actor per molt malament que vagi una obra, may deu donarho á coneixer a'l públich.

Com a fi de festa representaren *Cosas de l' oncle*, en la que'l Sr. Mir feu lo protagonista ab molta gracia. També es digne de menció lo jove que feya lo D. Pelayo. —R. M.

TRANQUILS GOTICHS. (Gracia). —Diumenge passat per la tarde tingué lloch altra de sas funcions posant las comedias *La sala de rébrer* y *L' ase de l' hortolá*: foren desempenyadas ab carinyo per la Srta. Rabassa, senyora Corriols y Srs. Sala, Prunera y Lluís la primera y 'ls Srs. Xirinachs, Noé, Sala, Santamaria, Lluís y Solá la segona. —R. M.

Saló de descans

—Lo día 26 s' estrenará en la Societat Coppelia un quadro dramátich de 'l Sr. V. Badias Puyal, titulat *Sor Angela*, posantse á mes *Las dos joyas de la casa* y *Un beneyt de l' cabas*. Lo jove director D. Rafel Massot y 'ls que 'l secundan, demostren tenir ganas de treballar.

—D. Pere Roig y Fiol 'ns ha remés un exemplar de la seva darrera obra estrenada ab éxit y titulada: *Entrar per la finestra*.

—La casa de D. Joseph Maria Pous ha publicat ab profusió un anunci de aquest acreditat establiment. Fôrma un elegant quadern ab luxosas cubiertas en las que hi ha un facsimil de 'l monument de Colón y un quadro sinóptich de tots los reys y escuts de Espanya.

—Important baix molts conceptes resultarà sens dupte la Exposició de plantas y flors que organisa l' Ateneo obrer de Gracia.

Sabem que distingidas familias de nostra ciutat apoyan aquest acte y oferiran richs objectes d' art a'l jardiner que guanyi premi.

A propòsit d' aqueix Ateneo, podem dir que cada disapte segueixen las conferencias lliures que són de utilitat. Ara 's discuteix un projecte per establir en Gracia un Institut benéfich.

—Avuy tindrà lloch en lo teatro de la Joventut Catalana, una funció extraordinaria ab la sarsuela *Marina* y la pessa *L' amor es cego*. Pendrán part en ditas obras la Sra. Martínez, Srta. Cazorla y aficionados.

Cavilacions

INTRINGULIS

Buscar un nom de peix que treyntli la lletra de'l principi y la final, las restants digan un periodo de temps; treyntne una de cada cap d'aquesta, digan las restants un nom de animal, y treynt las de cap y cua d'aquesta, quedi una vocal.

BARRINAMENTS

Buscar lo titul de un drama catalá que tingui las cinch vocals.

Buscar lo titul de una producció castellana que sols se compoigui de una sola lletra.

JOAN COSTAS.

Imp. Pujol y Comp.ª, Tallers, 45

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MAQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNE •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~

Guitarras desde 5 pesetas.

Á CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con mármol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pells de **Joseph M.ª Pous**, Frexuras, 6. **Sastrería de teatros**, de E. Vassallo Malatesta, Asalto 14

Fotografía de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48

Sastrería de teatros, Francisco Tey, Sadurni, 14, 1.ª

Inmillorables **anissats** de A. Bestard y fils. (Santa Maria (Mallorca), se venen en las principals botillerias y colmados.

Arxiu Central Lírich-dramátich de **J. Gelabert**, Unió, 5, 3.ª, 1.ª.